

Година II.

УЧИЛИЩЕТО излиза два пѣти въ мѣсеца на тѣзи голѣмниа. Годишна цѣна прѣдплатена едно бѣло медж. а за отвѣтъ Турско фр. 7. Спомоществованіята ставатъ за година. Писма неплатени на пошати не сѣ приети. Твърдѣ дълги и нескромни дописки оставатъ непомѣстени.

Слѣстъкъ 8-а.

Писма, дописки и спомоществованіята сѣ испращатъ надписани до издателя въ Руссе у печатницата на Дунавската областъ, прѣзъ Г-на Спаса Попова.—Въ IIIюментъ до Г-ла Братія Р. Ил. Блъковци.

УЧИЛИЩЕ.

Съобщение: За наукитѣ и проч.—По въпроса за въоспитаніето на женитѣ.—Лесна метода за първоначалнитѣ ученици (продълж. отъ сл. 7).—Свищовекитѣ български училища (продълж. отъ сл. 6).—Праздни страхово—измислици.—Стихотворение. и отборъ Разни.

Негова милость, родолюбивий нашъ съотечественникъ Г-нъ А. Становъ изъ Гюргево благоволи да подари 8-год. течение „Училище“ за българскитѣ училища у Едренско, дѣто ще сѣ распоредятъ отъ бълг. читалищно настоятелство.

Г-нъ Маринчо Николовъ у Силистра стои таково благоволение да подари 2 „Училище“: едно за дѣвическото училище и друго за читалището у селото си Тетевени, Ловченско.

Г-нъ А. Кесяковъ подарява тоже 2—за женското Дружество „Благовѣщеніе“ и за Читалището въ Копривщица.

Г-нъ Ив. Т. Икономовъ Сливненицъ, подарява едно год. теч. „Училище“ за ученицитѣ отъ Чюкуръ-чифлишкото училище въ Руссе.

Отъ наша стѣзна ний прѣблагодаримъ на тѣзи Г-да, кои, подканени отъ родолюбиви чувства, желаятъ за просвѣщеніето на милія си народи, като спомагатъ сжщеврѣменно и за обогатяваніето на Българската книжнина.

Тѣй сжщо благодаримъ и на нѣколкома родолюбиви наши сънародници отъ Букурещъ за доброволната помощъ, що ни направиха изново да ни насърдятъ у прѣдприятіето. Имената на тѣзи родолюбци ще сѣ обнародватъ особно у другий слѣстъкъ на „Училище“.

За наукитѣ и искуствата у естествено то имѣ състояние.

На ученіето сѣ нестига края, казватъ проститѣ хора. И наистинна ако придириимъ паздраво, то ще видимъ, че изобщо човѣшкитѣ познания приличатъ на единъ безкраенъ океанъ, дѣто сѣ съгледва нѣкой си голѣмъ или малък островъ, на кого свърската съ твърдата земя е скрита въ морскитѣ дълбочини. Това е обширенъ лабиринтъ, що може да сѣ разгледва добръ, ако сѣ застои нѣкой върху една височина, отдѣто ще сѣ видятъ сичкитѣ му криволици. Ний ще сѣ помжчимъ да найдемъ една точка на зрѣнието, или просто да речемъ, пътека, дѣто ще ни заведе напрѣко, та да обиколимъ зачаски онези стрѣмни заобикалки, безъ да сѣ лутаме по тъмнинитѣ.⁽¹⁾ Тѣй казва баремъ чюдденецътъ писачъ на този членъ. Но виждаме, че той пише такива високи думи и дълбоки изреченія, што едва ли ще му разумѣе и най-ученій Грамматикъ, а не да скалъ Цопи и Попъ Драгіа отъ село Косовче. На прилика, да сѣ почитаме сега двама съ тебе читателю:

(1) Le père de famille 1831.

Знаеш ли ти, мой милъ братко, какво нѣщо е *изправствний и физический миръ*? разбираш ли отъ *родословна наука*? какво ще рече *анализъ* и други такива измѣдрени и отвлечени думи? Право да ти обаждъ, че нито менѣ ми стига умѣтъ до тамъ. За това нека да оставимъ таквизъ хитрости на високоученитѣ глави, като храни Боже еди кому си тамъ хе, дѣто е отъ *оджакъ* и на сичкитѣ писачи на Цареградского. »Читалище,« а ние да си прикажемъ по нашенски.

Шоѣмъ са окопитилъ човѣкътъ отъ дивотата си, нуждата го накарала да мисли и да са грижи за себе си; той огадилъ че му трѣбва дрѣха да покріе голотата си, зелъ да са грижи за прѣхраната си, послѣ му хрумнало на ума и за печалба, а най-подирѣ му са дошѣло пѣкъ да са поразвесели. И тѣй полека-лека са захванѣло: орачеството, занаетитѣ, търговіята, свирачеството (музиката) и сички други искусства. Но колко врѣме, колко стотинѣ години трѣбвало докато са истящятъ (усъвършенствуватъ) тѣзи работи, за да достигнатъ на редъ както ги виждаме днесъ! Сега нека са повърнемъ на думата си, върху *наукитѣ и искусства у естественото имъ състояние*.

»Сичкитѣ знанія са раздѣлятъ на *положителни и отвлечени* (умствени).—Първитѣ са добиватъ само чрѣзъ помощта на чувствата, т. е. съ виждане, слушане, пипане и др. защото, че нашитѣ огаждания (чувствованія) сѣ най-ближната причиня и изворъ на идейтѣ. А първата идея или мисль е за какъ да живѣемъ и да добруваме на този свѣтъ.

»Идеята за Божеството, идеята за правдата и неправдата, за доброто и злото, за началата и необходимостта на законитѣ, и за много други намѣ трѣбности, сѣ плодове на *отвлеченитѣ* идеи, т. е. такива що произлизатъ отъ нашитѣ догаждания или първоначални понятия, подложени на размишленіето и на други умствени дѣйствія.

»Втората идея, прѣдставлявана човѣку наявѣ, е идеята за нѣкои въикашни нѣща, що го окрѣжаватъ и иматъ съближение съ неговія тѣлесенъ съставъ: да го пазятъ, да го защитаватъ отъ сѣкакви вредители за него вліянія и да му помагатъ—ето главното занятіе, първата грижа на човѣка.—Оттукъ сѣ произлезли *Земледѣліето, Медицината* (лѣкарството), *Архитектурата* и сичкитѣ потребни за човѣка искусства.—Такива то идеи били изворѣтъ на сичкитѣ други идеи.

»Хората захванѣли съ познаніята на въикашнитѣ прѣдмети, къмъ които присѣдинили отсѣтитѣ други познанія, що разширочавали малко-по-малко кръга на идеитѣ имъ.

—Съединеніето на *положителнитѣ и отвлечени* наши понятия съставляватъ прѣдметитѣ на *Философіята*.

»Мѣжду наукитѣ и искусства сѣ съществува такова различіе, каквото — мѣжду теоріята и практиката.

»Сичкитѣ почти искусства сѣ подражаніе на природата, като на пр. *живописътъ, дълбаніето, архитектурата, поезіята* и даже *музиката*.

»Искусствата са раздѣлятъ на *свободни и механически*.

»Тія отъ свободнитѣ искусства, кои иматъ цѣль да подражаватъ природата, сѣ нареченитѣ *Излжни искусства*.

»Най-послѣ нашитѣ познанія могатъ да сѣ раздѣлятъ на *естествени*, или *положителни*, и *отвлечени*, на *полезни* и *пріятни*, на *съзерцателни* и *практически*, на *истинни* и *осѣщателни*, за познанія на работитѣ и образитѣ (*формитѣ*).

»Прѣдметитѣ, съ кои са занимава нашата душа, сѣ или *веществени* или *духовни*.

»Човѣкъ ги постига чрѣзъ *полижителни* или *отвлечени* идеи.

»Първоначалната паметъ е *страдателното* или *машиналното* удържане на *положителнитѣ* закони.

»Разсѣжденіето за *положителнитѣ* идеи, или да имъ са подражава, *произвожда* *размишленіето*.

»Наукитѣ въобще сѣ плодъ на разгльдаването, разсждаването и размишленіето; но откритіята, що ги произвеждатъ сѣ почти съкога дѣйствиѣ на случайтъ.

»По-голѣмата частъ на наукитѣ са произлѣзли отъ тождата прости и незначителни причини, што е мѣчно да повѣрваме какъ са достигнали до такъва съвършенность, както ги глѣдаме. Каквото е разстояніето отъ прѣплуването отъ единиятъ брѣгъ на рѣката до другиятъ съ издѣланъ кютюкъ, или съ просто корято, до величественното плуване на единъ воененъ корабъ, или вѣпора.—Тѣй слабото дѣте става силенъ мъжъ и буковата фиданка дебелъ букъ.»

Тѣй сѣщо, читателю мой, сичко е било испървомъ нищо и никакво: недоправено или недоуѣлано, сурово и недокопосано, а послѣ са истѣщило и, както казватъ ученитѣ хора, усъвършенствовало, та дору са истѣщило. Ако са неосѣщающъ, ти младо ергенче, какво ще са каже *постепенно усъвършенствование на запалитѣ и искусства*, поглѣдни си лѣскавитѣ, гиздави-напети чепички и, като ги сравнишъ съ рунтавитѣ царвули, що е наврѣвилъ твоя братъ—селенинъ на краката си, ти ще видишъ каква е разликата мѣжду твоитѣ измайстеросани чепички и неговитѣ царвули.

ПО ВЪПРОСА ЗА ВЪСПИТАНИЕТО НА ЖЕНИТѢ.

Доста са е писало и говорило за въспитаніето на женскія полъ, но колко има юще да са пише и говори, а повечето у насъ Българитѣ! По-долу нашитѣ читатели и читателки ще видятъ каква жени е имало въ отколѣшни врѣмена и каква почитъ имъ отдавали юще тогава, когато небѣше са поевило Христіанството, а свѣтътъ бѣше потънѣлъ въ поганство (идолопоклонство). И наистина, колкото народитѣ са окопитватъ отъ невѣжеството, и възлазятъ

по-нагорѣ възъ стълбата на просвѣщеніето, толкозь по-голѣма почитъ виждаме да са отдава на женитѣ. Но прѣдсичко ній ще кажемъ на нашитѣ Българки, какво *почитѣта са стой само на онзи човѣкъ, който ѣх заслужава*. За това нека ги неблазни мисль, че само защото са паднало да са родятъ жени, каквато и да бѣде нѣкоя: скопосна или нескопосна, добра къщница или махалка, ступанка или расипи домъ, до една сичкитѣ, безъ разлика трѣбва да почитаме. Послѣ, като са приказва за образованіето на женитѣ, да го неразбиратъ наопаки? Образованіето, Господжи, не стой у джюнджурійтѣ и труфилата, но у доброто сърдце, съ точното изпълняване на майчинитѣ длѣжности и домашно поспестяване (икономія). Само у дивацитѣ и полуварварски народи са почитатъ онези жени, кои са отличаващъ по хубостьта си или сѣ гиздаво применени; но у просвѣщенитѣ народи са глѣда повече на умственитѣ и нѣравственни дарби на жената, а не току на личната хубость. Зато нѣкой си Гръцки философъ, на смъртніѣ си часъ, когато неговата дѣщерка Атиней плакала до глава му думашіщъ: »Отче мой, ами менѣ какво оставяшъ?«—»На тебѣ.« отговорилъ бащата, »Богъ е далъ хубость, а пѣкъ азъ та изучихъ на мъдрость (философія); пази си и ти почестъта и чистината.....« И наистина Атиней, тѣзи достойна мола, спорѣдъ своята хубость, хитрость, мъдрость и чистота удостоила са да бѣде царица, като са задоми съ прочютаго царя Теодосія II-го.

Ній Привождахме тукъ едно скратяване отъ члена подъ заглавие: *Нѣком си мисли отъ Карла Нодде по въспитаніето на женитѣ*.(*)

»Ако има нѣщо несъобразно и накриво истълкуванъ угражданскія животъ на тойзи просвѣщенъ вѣкъ, кой са гордѣ съ своитѣ съвършенства, то, наистина, не сѣ женитѣ;—упази Боже отъ таковато мѣше!—но тѣх-

(*) Журналъ общеполезнихъ свѣдѣнія 1834 год.

ното похабено и не естествено възпитание, що употребява въ зло и прѣсѣрува Божія образъ и прилика на маймуна, както и други глупости, извършвани у сѣгащото врѣме по свѣта (то е дошло и до насъ).

„Нѣкои си мислятъ, че жената е едно същество остроумно и чювствително, създадено само за да приготвя на мъжа съ своитѣ нежни, трогателни движенія и пр. но не е само това, брайно! . . .

„Женитѣ, освободени чрѣзъ Християнството, стѣпнали въ правата на чюдесната имъ природа. Тѣ са поевили нагоризонта у сѣднитѣ вѣкове, като звѣзди пѣтеводителки, и вѣрата на Друидитѣ⁽¹⁾ ги въздигнала до священнически чинъ, но Ринарството имъ отнѣло държавната власть; еднороди чювчеството изчезналъ, както и сичко, у епохата на неустройството и нѣравствено унижение. . . . Господаруването на женитѣ са прѣкратило и насмалко, както мислятъ, щѣло да са развали и чювчeskото общество. Чюдна работа! . . .

„Като начнемъ отъ Фулвія Марата, уважавана за своитѣ знанія отъ Теодора Безе и др. . . . можемъ да наброимъ редъ отлични жени, кои са славятъ у исторіята за тѣхнитѣ дарби и уметвени способности. Ний ще поменемъ тукъ само за нѣкои си, а именно: за Анна Марія Шурманъ, прѣдъ коя са смирило горделивото знаяне на Шпангейма; за друга Ан. Дефевръ, прѣкрасното литературно свѣтило, съединявана съ високоуčenето име на Дасеѣ; Марія Севилъ Меріанъ, съпругата на Карла Н. на коя точнитѣ свѣденія и увлекателностъ писателътъ прѣдпочита отъ тайнственитѣ мечтателни хитрости Шваммердамови; но кой е можалъ да реши тѣй убѣдително и право тойзи въ-

просъ, както Г-жа Сталь, коя посрѣдъ епохата, щое забѣлжителна съ необикновени умове; ти е била единичка отъ най-величественитѣ чювци у своето врѣме.

„Моето мнѣние,“ дума писателътъ, „за женитѣ ма убѣждава, че тѣ сѣ повикани за голѣмо назначение. Сѣщо съмъ убѣжденъ, казва, какво женската чювствителностъ, повдигната съ мощна и колко-годѣ опитна въ дѣйствіята рѣка, ще издаде гармонія (сѣзвучіе) не помалко трогателна и сладостна, еднакво съ будуарновото перчение, що е занимавало до това врѣме нейната душа. Той вѣрва, че женитѣ, по-скоро отъ насъ мъжѣтѣ, постигатъ сичко хубаво на свѣта. Но въ заключение, най-сѣгнѣ свѣршва: „Тогава тѣ ще бѣдѣтъ наши водителки, наши фенери, наши свѣгилници, когато самички познаятъ своето назначение“. Тукъ е сичкото! (Разбирате ли, Г-жи, наши Българки на кѣдѣ отиваме ний съ тойзи умъ?)

Метода за прѣподаваніе на първоначални ученици

(Продължение отъ слист. 7)

Мечка-та е страшно живоотно.

Учителъ. Повторѣте, дѣца, слѣдны-тѣ слова: Мечка-та е страшно живоотно.

Ученицы. Всички изедно повтарятъ казаното.

Учит. Повтори, Петре, всичко.

Петръ повтара.

Учит. Николо, кажи кое е първо-то слово?

Никола. Първо-то слово е мечка-та.

Учит. Първыи чинъ, какво е второ-то?

Първыи чинъ...е....

Учит. Коста, кажи третье-то.

Коста. Страшно.

Учит. (като ся обръща къмъ всички). какво каза К.?

Всички. Страшно.

Учит. Петре, кое е четвърто-то?

Петръ. Четвърто-то слово е живоотно.

Учт. Втори чинъ, повторете всички-тѣ слова.

Втори чинъ повтара.

Учит. Е, добрѣ, сички казахте хубаво, а знаете ли какво нѣщо е мечка? Ъде ли ся, ние ли ся?

(1) Една секта у Азія.

Всички. (като ся углѣдватъ) знаемъ.

Учит. Макарь и да знаете, нѣ азъ ще ви разкажа за нея нѣщо по множко. Нѣ по на-прѣдъ ще ви попитаъ: какво ще каже жи-вотно?

Единъ отъ ученицы-тѣ подига рѣка.

Учит. Другы не знае ли? (всички мѣл-чатъ) кажи Иване (кой-то подигна рѣка).

Иванъ. Животно ще каже звѣрь.

Учит. Чи какъ ще е то, на пр. божя кра-вичка звѣрь ли е или не?

Иванъ. Божя кравичка нѣ звѣрь.

Учит. Ами какво ще е? Ты каза че жи-вотно и звѣрь е сѣ едно? Какво ще ся ка-же за божя кравичка, че тя е дърво или камъкъ.

Иванъ. (като помѣлча малко). Не знаахъ.

Учит. (като ся обръща къмъ всички) Вий какъ мислите?

Всички мѣлчатъ. Единъ отъ учен. поди-га рѣка.

Учит. Кажи Христо (учен., кой-то подиг-на рѣка).

Христо.—Божя кравичка е едно животно.

Учит.—Твърдѣ добръ. Отъ тукъ, кактоса вижда, слѣдва, че, ако божя кравичка, като животно, не може да ся каже че е звѣрь, то ни всички-тѣ животны сж звѣрове. Нѣ как-то ми ся струва пакъ не разбрахме що е жи-вотно.

Христо.—(насердченъ отъ мѣлчаніе-то на другары-тѣ си) Азъ знаахъ. Животно ся ка-зва всичко на свѣта, кое-то живѣе.

Учит.—(застави всички да повтарятъ ка-заното). Добръ. Вижете сега това клонче що е въ рѣка ми, живѣе или не? Петко.

Петко.—живѣе.

Учит.—Това клонче вече е сухо, нѣма ни листове, ни цвѣтове, за това е то мъртво; нѣ ето черница, коя-то има и листове и цвѣ-тове, слѣд. тя още живѣе. Е, можемъ ли да кажемъ че черница та е животно?

Всички.—Не можемъ.

Учит.—Разбира ся. Сега каква разлика намираме между божя кравичка—животно и черница—не животно? Цвѣтко.

Цвѣтко.—Животно-то ходи а пѣкъ чер-ница-та не може.

Учит.—Ако е тъй глѣстъ-тъ животно ли е?

Цвѣтко.—животно, макаръ и да пѣлзи.

Учит.—(като ся обръща къмъ всички). Отъ тукъ трѣба да разберете, че има и такыва животны, кой-то не само ходятъ, нѣ и пѣл-зятъ, хвъркатъ и плаватъ. (послѣ това у-читель-тъ пита нѣколко ученика да му ка-жатъ по доѣ—три животны, кой-то ходятъ, пѣлзятъ, хвъркатъ и плаватъ).

Учит.—Какъ ще кажете за всикуы жи-вотны, че тѣ.....

Учен.—ся мѣстатъ, ако искатъ.

Учит.—(поправка) Примѣняватъ мѣсто си по своя-та воля. А черница-та? Христо.

Христо.—Тя не може; може, нѣ ако ъж примѣсте или бутне нѣкой.

Учит.—Твърдѣ добръ. Искашъ да кажешъ съ това, че тя не може да примѣнява мѣсто-то си по своя-та воля. Тѣзи е и разлика-та между животны-тѣ и дърва-та. Повторѣте що казахъ.

Всички повтаря-тъ.

Учит.—Сега ще ви прикажа за мечкы-тѣ Мисляхъ, че повече отъ васъ сж видѣли меч-ка. Тя ся казва хыщно животно, защото-то напада на по слабытѣ отъ себя си за да ся храни; напада и на челѣка, ако той земи мечиту ъ или ъж подери за да ъж убие; за да извърши това, тя ся исправя на зад-ны-тѣ крака, хвърля ся отгорѣ му, редира кожѣ-та и го раскъсва. Тѣ, мечкы-тѣ, бы-ватъ нѣколко вида (тюрліи), бѣлы, черны, сѣровы и пр. Най лошавы сж бѣлытѣ. Пол-за-та отъ мечкы-тѣ ѣ малка: кожи-тѣ имъ пра-ватъ шубы, мясо-то имъ въ нѣкой си мѣс-та ся ѣде. Въ студены-тѣ страны-тѣ зимасъ спятъ и хранятъ сж съ жира на тѣло-то си. Казватъ, че тѣ въ туй врѣмя си ближе-ли лапы-тѣ отъ стяганіе на 'душа-та имъ. Ходятъ на сичка-та си стѣпка, за това ся и казватъ стѣпоходящи. Веднажъ единъ дѣ-до отишълъ въ Балкана за ловъ. Вървалъ що вървалъ на 'Дѣда ся видѣло че на срѣ-ща му мечка иде. Това было истена. Как-во да прави Дѣдо? Възкачва ся на едно го-лѣмо дърво и рекълъ Дѣдо да направи една игра на Мечана-та. Дошла Господжѣ-та Ме-цана и ся възкачя подиръ Дѣда. Доближила до него.....Ще го преграбче съ предны-тѣ си лапы, Дѣдо малко останахо да скъса кон-

цы-тъ; нъ пакъ по-уменъ излѣзълъ отъ нея. Саблача аба-та си, и въ то врѣмя, кога-то мечка-та щѣла да го преграбче, хвърля ѝ на очи-тъ ѝ, а тя лунъ долу, репрѣва ся.

Още една приказка. Нѣйдѣ си пять дѣца играяли по леда на една рѣка. Въ туй врѣмя тѣ виждали една мецана да иди на ерѣще имъ; дѣца-та сж уплашили и захванжли да викатъ. Този имъ викъ оплашва мецана-та и като ся обърнала назадъ, побѣгнала въ една горичка. Дѣца-та, като видѣли, че мечка-та бѣга отъ тѣхъ, зели по една прѣчка и отишле подирѣ ѝ да ѝ гонятъ. Тя бѣгала и тѣ бѣгали. Снѣгъ-тъ пѣкъ быль твърдѣ дълбокъ, затуй мецана-та неможяла да бѣга скоро, защото затѣвала. Подирѣ малко тя паднала въ единъ транъ пѣгенъ съ снѣгъ и не можяла да излѣзе, а само ревъла. Дѣца-та, като видѣли това приближили ся до нея и ѝ убиди съ прѣчкы-тъ си. Сѣт-нѣ потѣтри ли ѝ у тѣхъ си съ смѣхъ и радость.

Ескы-Джумая 1872 Мартъ 18

С. Герсковъ

Свищовски-те Български училища.

(Продълженіе отъ сль-т. 6)

II

Въ главно-то дѣвическо училище има два класса, въ кои-то ся преподавжтъ следущитѣ предмети:

Въ I Классъ

- 1) Законъ Божій (Вехт. Завѣтъ)
- 2) Обща Географія
- 3) Естествена Исторія (Зоологія)
- 4) Българска Исторія (до III-тъ Периодъ)
- 5) Българск. Языкъ (до глагола)
- 6) Франц. Языкъ (прочитъ и преводъ)
- 7) Аритметика (до дробитѣ)
- 8) Краснописаніе.

Въ II Классъ

- 1) Законъ Божій (Новій Завѣтъ)
- 2) Географія. (Гражданска)
- 3) Аритметика (прости и десетѣчни дроби)
- 4) Естествена Исторія (Ботаника)
- 5) Българска Исторія (отъ III-тъ Периодъ до край)
- 6) Българск. Языкъ (отъ глагола до Синтакса)

7) Франц. Языкъ (Грамматика и преводъ.)
Курсъ-тъ на главно-то дѣвиче ко училище е определенъ за три години, нъ както въ мъшко-то, линейва V классъ тѣй и въ женското нѣма III кл.

Въ главно-то мъшко и дѣвическо училище преподавжтъ осемъ учители: П. Ангеловъ, Ст. Поповъ, П. Д. Бжрновъ, Г. Б. Неновичъ, Христо Захаріевъ. К. Златаровъ, Д. Поповъ и Ир. Филчовъ (този послѣдній-тъ нѣма пълно число часове, защото е съвременно и писаръ на Община-тъ).

Ученици-тъ отъ главно-то дѣвическо училище сж на брой 34.

III.

Основни-тъ мъшки училища сж раздѣлени въ едно по съ три отдѣленія или класове, въ които ся преподава следущето:

Въ I Отдѣленіе.

- 1). Прочитъ (Четеница отъ Цановъ).
- 2). Писане (диктандо на таблж.)
- 3). Цифри (отъ 1 до 100)

Въ II Отдѣленіе.

- 1). Прочитъ (Четеница отъ Икономова)
- 2). Писане (диктандо на таблж.)
- 3). Краснописаніе.
- 4). Цифри (отъ 100—до 100 милиона).

Въ III Отдѣленіе.

- 1). Кратка Свѣщенна Исторія.
- 2). " " " Обща Географія.
- 3). " " " Българска Грамматика
- 4). " " " Българска Исторія
- 5). Аритметика (4-тѣхъ прости дѣйствія).
- 6). Краснописаніе.

Третюто Отдѣленіе служи като приуготовителенъ классъ за въ главно-то училище.

Учители-тъ отъ мъшки-тъ основни училища сж деветъ: Я. Мустаковъ, К. Веклеви, П. Ивановъ, П. Манчевъ, Андр. Матевъ, Я. Деветаконъ, Ф. Рачовъ, Л. Поповъ и Ир. Марнополскій, а число-то на ученицата 517.

IV

Програма-та на Основни-тъ Дѣвически училища е сжща-тъ, каква-то и програма-та на мъшки-тъ основни училища.

Учителки-тъ отъ Основно-то Дѣв. училище сж петъ: Матрона, Варвара, З. Георги-

ева, Д. Николова и Т. Георгиева, а числото на ученички тѣ имѣ е 192.

Главно-то училище е въ срѣдната махала, при туй главно училище има и едно основно за сѣща-та махала; а други-тѣ двѣ основни, сѣ на други-тѣ двѣ махали: долна и крайна.

Тѣй сѣщо и дѣвически-тѣ училища сѣ по едно на сѣка махала.

Сички-тѣ училища въ града са управуватъ отъ едно настоятелство, състояще отъ четири лица, мѣжду които единѣтъ е и директоръ. Сегашниятъ директоръ е Д-ръ Д. Павловичъ.

Длъжности-тѣ на училищно-то настоятелство сѣ напечатани въ особенъ училищенъ уставъ.

(Слѣдва йоще за доброто намѣрене на Свищовчени и слово за покойниаго Т. Милановича).

Свищовъ 6 Мартъ 1872.

Празни страхове — измислици.

Сѣки човѣкъ желае да знае причини-тѣ на сичко що са върши около него и това желание го има у сичкия си животъ—отъ люлката до гроба. Това е испитвалъ сѣки съ себе си. Кому въ дѣтинство не е доходяло наумъ защо вали дъждъ, защо расте трѣва, защо наврѣмени мѣсеца бива пяленъ, а наврѣмени муса види само едно-то крайче, защо рибата може да живѣе у водата а котката не може?... Хората тѣй искатъ да придириятъ причинитѣ на сичко, що са върши около имъ, щото за подобръ измислятъ лъжлива нѣкоя причина като сѣща-та незнайтъ, вежели да са оставятъ и да не мислятъ за нея.

Таковато любопитство, да знаатъ какво и какъ става сичко, звѣроветѣ нѣматъ. Звѣрътъ тича по полето, яде каквото му са падне, но никога не помисля защо тича, защо може да тича, отдѣ му са е зела храната, която яде. А хората за сичко това са грижатъ.

Вижте какво излиза отъ това, че колкото повече нѣща знае човѣкъ и колкото по-отблизо и по-подробно ги знае,

толкозъ повече той има власть надъ тѣхъ. Звѣроветѣ съ недовършенія си умъ и малкитѣ дѣца съ незнаянieto си сѣ най-слаби и най-нѣмощни. Не мислете, че дѣцата само за то сѣ слаби защото сѣ малки—слонѣтъ е много по-голямъ, но нищо не може свръши повече отъ дѣтето, тамъ дѣто са не иска ни голѣмина ни сила.

Кога човѣкъ иска нѣщо да направи, то по-напрѣдѣ трѣбва да знае свойствата на нѣщата, съ кои има нѣщо да прави. Нѣщата сами по себеси слушатъ човѣка, но слушатъ го и изпълняватъ волята му, до колкото той умѣе да имъ заръчя, сир. до колкото ги той знае.

Нѣщата нима слушатъ човѣка или му са противятъ? Тѣй са казва то само за краткостъ, тѣ нито знаятъ за човѣка, нито мислятъ за себе си, и сѣществува-тъ си на рудъ, на кюле, на жълтица, на прѣстенъ, както имъ са случи; тѣ нѣматъ нито наумѣване нито грижа, нито воля. Рѣката тече—тече защото земята е стрѣшна, а не че тя иска да тече. Човѣкъ ѣж подирища, и не водката като е сѣ едно, тя престава да тече и хване да са натица. До колкото знае човѣкъ силата на водата силата на подирищанieto, височината на брѣговетѣ и другитѣ условія, до толкова той може да кара водата, като върши своята работа да изпълнява и неговата воля—да върти колела, да рѣже дръвие, да поиливади, да вдига корита. Отъ това вече видите, че толкова нѣй умѣимъ да управляваме природата, или нѣщата, що сѣ около насъ—до колкото ги знаемъ, като ги управляме едни противъ други, или като ги съединимъ по свойствата имъ.

Вий искате да одрѣжете клонче, отъ дърво и да си одалате прѣчица. Вий земате ножъ сир. кѣсъ желѣзо тѣй лято, ковано, точено, щото едната му стрѣна изострена и захващате да рѣжете, като знаете, че растителнитѣ влакна не могатъ да са опрътъ на желѣзото.

Сѣвѣимъ напротивъ—което не знаемъ, то не само че не е у нашата во-

ля, но ний сме дору въ неговата, *то ни мжчи*. Хората повече ги е страхъ отъ това, що не знаятъ, защото отъ него мжчно са бранятъ.

Ето тукъ са и случая, че хората за по-добръ измислятъ лъжлива и празна нѣ-коя причина, нежели да си останатъ да не знаятъ. Като приематъ лъжливата причина за знание, за разбиране, като ъж вѣрватъ, тѣ са лъжатъ и мислятъ че са завладѣли страшното явление.

(Слѣдва)

СТИХОТВОРЕНЬЕ.

Възване къмъ училището.

•О, ти свѣто училище!
Ученическо си торжище;
За всѣкъ си ти драгоценно
Ученикомъ же, си, бѣзцѣнно
•Който зарадъ тебѣ тича
Любовь къмъ тебѣ да има—приличя;
А който та посѣщава
Душа—та си просвѣщава.
•О, учениче драгъ и блаженный!
Не губи животъ драгоценный,
Учи ся учи въ младина;
За да си спокоенъ въ старина.
•О, нашъ Творче Прѣблагый!
Дай на вси ученицы,
Животъ и дни благи
Да учятъ отъ все-сърдце.

Т. Алексіевъ

ОТБОРЪ РАЗНИ.

Малцина сѣ на свѣта онѣ човѣци, кои можатъ да извършатъ голѣми работи.—Корабитѣ рѣдко пристигатъ на островъ, дѣто намиратъ малко или никакъ сладка вода.

•Славолюбіето е единъ видъ болестъ; когато щастіето сполучи вече да направи едного човѣка благополученъ,—славолюбіето, тѣжнъ беспокоителна страсть, струва сичко за да го направи злополученъ.—Нѣма човѣкъ задоволенъ отъ щастіето си.

•Който одължава лошитѣ съ надежда за какво годѣ награждение, той сгрѣшава двойно: едно защото дава помощъ на оногова, ко-

мута са не стой, а друго че прахосва имота си за дѣто неприлича.

•Дарбитѣ, ако щатъ би и най-драгоцѣни, малко струватъ при сравняването съ добродѣтелята.

•Сичкитѣ хора са иматъ доста способни да съвѣтватъ други, и доста умни да пѣматъ нужда отъ съвѣти.—Нѣма човѣкъ задоволенъ отъ щастіето си, нито незадоволенъ съ ума си.

•Ако нѣкой си пріятель случайно ти даде знакъ на неблагодарение, по-скоро глѣдай малко по малко да развѣржешъ, а не да скасашъ изведнѣжъ връскитѣ на пріятелството.

•Животътъ ни бива такъвъ, какъвто го правятъ мислитѣ ни; за то е казано въ поговорка: *какѣто му е ума, такъвъ му е и дома*.

•Великитѣ и здрави мисли произлизатъ отъ сърдцето.—Разумътъ може да побѣди, но само сърдцето може да угази и задържи завоеваното (прѣвзѣтото).

•Човѣкъ билъ у каквото и да бѣде положение—той сѣще намери способъ да стане или благополученъ или злополученъ.

•Човѣкъ си прѣкарва живота да мѣдрува за прѣминалото, да са оплаква отъ сегашното и да са плаши отъ идѣщото

•Кротостта и покорливостта сѣ най-силнитѣ оръжия на жената.

•Първото и най-добро качество на сѣколъ жена е—кротостта. За сърдита и гнѣвлива жена писанието казва тѣй: *Авчши жити въ земли пѣстѣ, неже жити съ женѣжъ сварливѣжъ и ѣзичновѣжъ, и гнѣбливѣжъ*. (Прит. гл. 21).

Българската община у Севліево явно благодарни на родолюбивитѣ Г-да Ив. Н. Табакову и Костадину Хр-ву за подарката имъ по едно год. течение отъ „Училище“ на тамкашитѣ училища.

„Община Севліевска“

1872 Априлѣ (Общій печатъ) Икономъ Св. Маринъ

Защо ли и отъ други мѣста сѣ тѣй не поблагодарятъ на подарителитѣ си? може да не причитатъ такивато малки подарѣци! Нѣй сме си нѣй.

Вчера бѣше 1-й Маий! Много замаяни глави си напустили работата и, жени мжже, са потѣтрали на расходъ. Хеле тукъ въ Руси..Цивилизация ви казвамъ. Накацихме рогата!—И нашето „Училище“ са замая, та остана за днесъ.

Издателъ—студантъ Р. Блъсковъ.

Русосъ, въ печатъ на Д. областъ.

طبعة ولايتي مطبعه سنده طبع اولنشد